СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 116. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, пятниця, 16-го червня 1944. No. 116 NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, June 16, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ЖІНКИ ДОМАГАЮТЬСЯ УЧАСТИ В ОБГОВОРЮВАННЮ І ВИРІШЕННЮ МИРОВИХ ПРОБЛЄМ

ВАШИНҐТОН. — Двісті провідних жінок, зібраних в Білому Домі на конференції під проводом пані Рузвелтової, приняли резолюцію з домаганням, щоб „жінок допустити до участи у розбудові післявоєнного світу, в якому можнаб було жити і свобідно працювати кожному громадянинови один побіч одного". Опираючися на факті, що жінки тепер притягнені до воєнної акції, жіноча конференція висуває домагання, щоб допустити кваліфікованих жінок як делеґаток та дорадниць уряду Злучених Держав в міжнародних конференціях або як членок міжнародних установ, що дають напрямок всесвітній політиці.

Пані Рузвелтова, піддержуючи ці домагання жінок, заявила, що не є вистарчальною робота в самих Злучених Державах, але потрібно ще співпраці з іншими краями, щоб розбудувати мир у майбутности.

Досі назначено 17 визначних американок до участи в різних конференціях, які будуть розвязувати мирові проблєми. Ці жінки брали участь у нарадах в Білому Домі і найбільше причинилися до успіху жіночих нарад. Вибрано комітет для постійного втримування й доповнювання лісти кваліфікованих жінок, які надаються на делеґаток до міжнародних установ та конференцій.

КАМПАНІЯ ЗА БОНДИ ВИКАЗУЄ ПОДВОЄНІ ВИСЛІДИ.

НЮ ЙОРК. — Кампанія за продаж бондів Пяті Воєнної Позички виказує, що впродовж перших двох днів закуплено вдвоє тільки воєнних бондів, як закуплено їх у такім самім протягу часу кампанії за Четверту Позичку. З Вашинґтону наспіли вісти від скарбового департаменту, що в перших двох днях теперішньої кампанії закупили приватні одиниці бондів на суму $484,000,000.

КОНҐРЕСОВА ПАЛАТА ПРОДОВЖУЄ КОНТРОЛЮ ЦІН НА РІК.

ВАШИНҐТОН. — Палата репрезентантів приняла законопроект, щоб продовжити контролю цін до 30. червня 1945. р. на цих самих засадах, що є тепер. Переведено дебату над пропозицією Банкгеда-Бравна, щоб змінити ціни в ткацькім промислі зогляду на трудноші в продукції бавовни, але більшість конґресменів, без огляду на партійну приналежність, приняла пляни федерального уряду. Зате до нового законопроекту додано поправку про „рівність" в рільничих продуктах. Це є вислів, принятий для втримання ціни продажу рільничих продуктів на тім самім рівні, як була сила закупна рільничих продуктів в попередних роках.

ВІДЛОЖЕНО СУД НАД ВИНОВНИКАМИ КАТАСТРОФИ В ПЕРЛ ГАРБОР.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт підписав законопроект, щоб суд над виновниками катастрофи в Перл Гарбор відложити аж до 7. грудня б. р. Від себе ще висловив бажання, щоб процесу не переводжено зі шкодою для ведення війни.

Водночас Комісія Військових Справ палати репрезентантів викінчила доходження й виявила, що в катастрофі у Перл Гарбор завинив найбільше полковник Теодор Вайман, який не викінчив на час розбудови стацій для осторóги перед повітряними налетами.

Дивним збігом обставин сьогодні теж проголошено вісти про експльозію яка скоїлася в Перл Гарбор 21. травня б. р. Тоді 27 людей втратило життя, 100 осіб пропало, а 380 є ранених. Вибух наступив при переладовуванню амуніції з одного корабля на другий.

Друга катастрофа на Пацифіку скоїлася дня 11. червня, в якій згинуло 3 людей, а 7 пропало. Це був вибух амуніції в магазині на острові Оагу.

ВИСИЛАЮТЬ БАЛЬОТИ ДЛЯ ГОЛОСУВАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Приблизно 31,000,000 поштових карток і 7,000,000 федеральних бальотів до голосування вислано воякам до таборів у Злучених Державах і заморем. Про це сповістив полк. Роберт Катлер, який веде ці справи в департаменті війни. На 7,6000,000 федеральних видрукуваних бальотів вислано до армії 3,800,000, до маринарки 3,400,000, а 400,000 до Адміністрації Воєнного Транспорту. Крім карток і бальотів видрукувано ще сотки тисяч різних картонів, обіжників і карток з інструкціями для вояків. Висилка цього матеріялу є незвичайно утруднена з огляду на воєнні транспорти.

Віцепрезидент Волес за свободу народів — в Азії

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави повинні в своїм власнім інтересі підтримувати і допомагати економічній і політичній свободі в Індії, Нідерляндській Індії й іншим кольоніяльним територіям на Тихому океані, а повинні теж довести Японію після її поразки до стану народів „вільної Азії". Таку думку висловлює віцепрезидент Злучених Держав Генрі А. Волес у брошурі, виданій Американською Радою Інституту для Відносин на Пацифіку.

Свою теорію розвиває Волес так: Не є обовязком Злучених Держав складати й проголошувати декларації незалежности різних кольоній або „підписувати декларації інших народів до продовження імперій", але в інтересі Америки лежить одобрювати і співпрацювати з усіми напрямками, які ведуть до створення уряду з волі народу, для народу і серед народу. Волес радить не журитися тим, що скаже на таку американську політику Велика Британія, Голяндія чи Франція, хоч вони тепер самі признають потребу перевірки своєї політики для признання якогось самоврядування своїм кольоніяльним народам.

„Правильний розвиток в Росії, Китаю, Кореї й Филипинах — на просторі Вільної Азії — викличе великий натиск на правильне визволення кольоніяльних просторів. Є це в нашому інтересі, щоб створити драбину для розвитку свободи в кольоніяльних територіях..." твердить Волес, а потім ще додає такі замітки: „Нема способу, щоб забезпечити малі й слабі краї в Азії перед наїздом великих потуг без міжнародного пляну, за котрим стоїть міжнародна сила".

МІКОЛАЙЧИК ЗГАДУЄ ПРО СХІДНУ ПРУСІЮ ДЛЯ ПОЛЬЩІ

ВАШИНҐТОН. — З нагоди покінчення свого гостювання в Злучених Державах премієр Польщі Станіслав Міколайчик заявився за анексію до Польщі Східної Прусії, котру він назвав „ножем, зверненим в серце Польщі". Він теж сказав, що в розмові з президентом Рузвелтом він не згадував про паладнання граничного спору між Советами й Польщею, бо як американський уряд так і польський того переконання, що цей спір повинен бути вирішений щойно після війни. Зате багато говорив Міколайчик про приязнь Америки до Польщі. Ґазетні кореспонденти подають такі висновки з відвідин Міколайчика: 1. Що він зробив добре враження в урядових колах Америки; 2. що він завважав, що Америка не приготована до підтримування Польщі в її граничнім спорі з Москвою, хіба, що передасть Советам погляди Міколайчика.

Відвідини Де Ґола в Франції

ЛОНДОН. — Генерал Шарль де Ґол відвідав ту частину Франції, що її аліянтські війська звільнили з націстичної окупації. Він підїхав до побережжя Нормандії на французькім нищителю „Комбатанті", що плив під французьким прапором. Візита відбулася майже в чотири роки після того, як де Ґол проголосив, що він далі веде спротив проти німецької окупації Франції.

Приняття, справлене йому населенням Нормандії, не оставляло найменшого сумніву щодо популярности ґенерала Де Ґола. Населення неодної місцевости, де він зявився, справляло йому оваційне приняття.

Візита відбулася очевидно за дозволом головного команданта аліянтської інвазії ґенерала Айзенговера, що вказувало би на деяке злагодження спору між Де Ґолем і аліянтською командою, на котрий останніми часами вказувало багато фактів.

НАЦІСТИ ВИВЕЗЛИ З РИМУ ЖИДІВ

ЛОНДОН. — Д-р Йосиф Герман Ґерц, головний рабін, заявив тут на Раді Христіян і Жидів, що підчас своєї евакуації Риму німці спакували 1,500 жидів Риму до опечатаних залізничих возів і вивезли їх до домів масового морду в Польщі.

За його словами, подібна доля стрінула теж жидів Греції та 60,000 жидів, вивезених з Мадярщини.

Рабін Ґерц підпер внесок архиепископа англіканської церкви в Кантербері, щоби конференція Ради Христіян і Жидів ухвалила резолюцію з висловом занепокоєння долею жидів зогляду на поширення націстичного панування над центральною й південно-східною Европою.

У ФРАНЦІЇ ПІДНОСИТЬСЯ НАРОДНІЙ ГНІВ ПРОТИ НАЦІСТИЧНИХ ПРИХИЛЬНИКІВ

ЛОНДОН. — Націстами контрольоване радіо в Віші доносить, що в місті Шатонеф-ля-Форет французькі патріоти вбили посадника міста, коли він не захотів на їх приказ зрезиґнувати.

З Франції приходять вісти підпольними дорогами, що Пієр Ляваль, головний міністер маршала Петена, збирається вже втікати з Франції.

З Алжіру доносять, що французькі урядники там побоюються, що очайдушні кольораціоністи Дарнанд і Деат готові довести Францію до кервавої громадянської війни. Уряд у Віші концентрує в околиці Віші великі сили поліції Дарнанда й німецьких вояків, видно сподіючися нападу на себе збоку французького населення.

АМЕРИКАНЦІ В РОСІЇ. Американські летуни, котрі брали участь у першому лету на летунську базу, приладжену їм у советському союзі, дістають обід на тій базі. Дістали борщу й казали, що був смачний. Роздавала їм їжу одна російська дівчина. Світлину потім показувано в російських фільмових театрах.

НІМЦІ КИДАЮТЬ 4 ПОВЗОВІ ДИВІЗІЇ ПРОТИ АЛІЯНТІВ

НАЙВИЩА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Завзятий повзовий бій зчинився в центральному секторі аліянтської бази в Нормандії, як німці кинули до протиатаки проти аліянтських інвазійних військ сильні посилення. В лютім бою багато міст переходило з рук до рук. За останніми донесеннями наприклад Монтебурґ, Комон, Тілісір-Сель і Троарн находяться у руках ворога.

Одначе масовий обстріл аліянтської артилерії не дав німцям проломати аліянтських лінії. В різних місцях аліянтські війська навіть пробилися через атакуючі лінії ворога й посунулися поважно вперед. Наприклад війська з Карентану посунулися на дві милі.

Ворожі фльотилі пробували перервати Аліянтам доставу військ і матеріялів, але аліянтські кораблі їх легко відбили.

ПОВІТРЯНА АТАКА СТАЄ ЩЕ СИЛЬНІША.

Восьма повітряна сила Злучених Держав випустила на рейди на націстів у Франції й горішній Ренщині 1,5000 важких бомбовиків, отже принаймні сотку більше найбільше число, яка брало участь у попередніх рейдах.

Хвиля „літаючих фортець" і „либерейторів" за хвилею вдаряла на ворожі летнища й залізничі мости в Франції, Бельгії й Голяндії й на великі рафінерії нафти в Емеріху, в північно-західній Німеччині.

Для аліянтського успіху в боях у Нормандії причинилися немало й боєві літаки, які числом майже 800, нападали на націстичні транспорти, повітряні й військові інсталяції. З цих виправ не вернулося 15 бомбовиків і 8 боєвиків.

ФРАНЦУЗЬКІ ПАТРІОТИ ГРОЗЯТЬ НАЦІСТАМ ВІДПЛАТОЮ.

ЛОНДОН. — Французькі урядники в Алжірі видали публичну осторогу, що на випадок, якби німці важилися виконати свою погрозу, що вони будуть трактувати всіх французьких патріотів як партизанів, французький тимчасовий уряд видасть своїм військам приказ відплачуватися на пійманих німцях.

Осторога французьких урядників відноситься до приказу маршала фон Рундштедта, німецького команданта на заході, щоби всіх пійманих зо зброєю французів трактувати як партизанів, які не мають права на охорону інтернаціонального закона, проголошеного в гаґській конвенції.

ПРІРВАЛИ НОВУ НІМЕЦЬКУ ЛІНІЮ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Аліянтські війська проломали серед лютих боїв поспішно німцями встановлені оборонні лінії повище Риму. Вони зробили три важніші проломи й наближаються до міста Ґросета, що лежить 114 миль на північний махід від Риму, та до Терні, що лежить 62 милі на північ від Риму.

Німці пробували задержати наступаючі аліянтські війська коло озера Больсени, але їх опір скоро розбили аліянтські панцирні відділи й піхота. Не видержали вони й в долині ріки Тибру.

Базовані в Італії літаки вдарили по ворожих інсталяціях коло Мінхену та по рафінеріях нафти на Балкані.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ПОШИРЯЄ КАРЕЛІЙСЬКИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — За останніми комунікатами московськими, червона армія поширила клин, що вона його вбиває в фінські лінії в Карелії. Вона взяла дальших 7 міст, а між ними одно місто, що лежить 37 миль від важного фінського порту Виборгу, котрий вважається брамою до Фінляндії.

Московські комунікати згадують про менші бої коло Ясів і на південний схід від Станиславова.

БЮТЬ ДАЛІ ПО ЗОВНІШНІЙ ОБОРОННІЙ ЛІНІЇ ЯПОНІЇ.

ПЕРЛ ГАРБОР. — Останні дні зазначилися різними акціями проти японців по всему Пацифіку від островів Маріанас на полудні аж по острови Курілі на півночі.

Американські воєнні кораблі острілювали Сайпан і Тініан, що лежать у групі Маріанас. У Курілі острілювано головно остров Мацуву.

КИТАЙЦІ РОБЛЯТЬ ДАЛЬШИЙ ПОСТУП У БУРМІ.

ЧУНКІНҐ. — Великі зливи й густі мраки здержують бої над рікою Сальвіном, де китайці пробуть добитися до військ ґенерала Стилвела, що наступають з Індії.

Зате китайці добули місто Ґунґмушу, що лежить всего 24 милі на схід від головної японської бази Тенґуег, у провінції Юнані. Інший відділ китайців добув місто Ґсіанґта й заставив японців до загального відступу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ ОДИН КУМ, ЩО ХОЧЕ ПРАВДУ СКАЗАТИ, АЛЕ КРИВИЙ РОТ МАЄ

Бюро нюйорського щоденника „Геральд-Трибюн" в Лондоні передає телеграфом великі виїмки зо статті польського журналіста, д-ра Стефана Літавера, в британській газеті „Йоркшер Пості". Часопис видає поважну суму гроша на пересилку докладного змісту статті, з великими дословними виїмками з неї, очевидно тому, бо вважає порушену в статті справу важною. Справаж це взаємин між польським урядом у Лондоні та советським урядом у Москві, а властиво спір за східну границю Польщі, котрий представляє теж особливий інтерес для людей, що вийшли з краю, діткненого цим спором.

Стаття д-ра Літавера це заклик до польського уряду в Лондоні до повороту в політиці до советів. За його словами, Польща може мати будучність тільки тоді, як вона буде жити в приязни з Росією. Якщо вона рішилась на якунебудь іншу політику, себто на політику спротиву до Росії, вона мусить втратити свою свободу.

Виходячи з таких основ, д-р Літавер закликає урядників польського уряду в Лондоні змінити політику; тих його членів, що не можуть змінити своїх почувань до Росії, д-р Літавер взиває признатися до цього явно й зрезигнувати з уряду для добра майбутньої Польщі. Є це властиво заклик одного урядовця до інших, бо д-р Літавер це бувший голова Польської Телеграфічної Агенції.

Дійшовши до таких висновків, він розправляється зо становищем польського уряду в Лондоні в справі східних границь Польщі, за котрі пішов його спір з советським урядом. Каже д-р Літавер, що польський уряд у Лондоні заняв у тій справі найнерозумніше, бо непримириме становище. Нерозумне воно тому, бож, каже д-р Літавер, східна границя Польщі є хитка. Там населення мішане, а тим самим границя мусить хитатися. Польський уряд тут усе покликається на ризький договір, забуваючи, що в Ризі поляки звилися як переможці, а совети, як переможені; цим Літавер натякує на те, що тепер совети є переможцями, а поляки переможеними.

Яке саме населення є там помішане, з наведених слів д-ра Літавера виразно не видно. З його слів виходило би, що польське й „советське". Це населення на думку д-ра Літавера про свою державну приналежність не має права говорити. Говорити мав би про це або один або другий уряд. Якби все населення було одноціле, то тоді або польський або советський уряд мав би права загорнути цілий край для себе. Зогляду одначе на те, що населення мішане, то, на думку польського політика польський уряд у Лондоні й советський уряд у Москві мають право поторгуватися й поділитися спірною територією. Іншими словами цей польський політик пропонує не нове наставлення до людей, а тільки новий поділ людей.

Конґрес — вислів і сторож демократії

Памятаймо, щоб здобуваючи свободу для світа, ми її не тратили дома; памятаймо, що найкраще переконаємо світ про те, що демократичний устрій є кращим від інших, коли його будемо шанувати в себе дома і розвязували всі наші державно-суспільні проблеми в такий спосіб, який відповідає законам і духови нашої конституції.

Ось такі остороги чуємо раз-у-раз з різних боків. А відносяться вони так часто тому, що люди набрали страху з того, що діялось останніми десятиліттями в Европі, та що там ще й досі діється в царствах диктатур і тоталітаризмів. Отже ті, що дорожать Америкою, просто не хочуть, щоб тут могло зродитись те лихо, яке ми змушені тепер винищувати шляхом світової війни.

Та на кого і на що требаб звертати головну увагу, щоби бути певним, що народня влада остає надалі в руках представників народу? І хто є властивим речником волі народу?

Отсе є те питання, на яке часто не звертаємо належної уваги, особливо тоді, коли треба на це памятати, а це при виборах того речника, себто при виборах до конґресу. Наша увага є назагал занята вцілости головно раз на чотири роки виборами президента краю. Це остільки слушне, що президент має в нашому краю величанську владу, та що з його особою звичайно приходить до влади партія, до якої він належить, а це, знов означає множество різних політичних чи інших джабів. Та саме тому, що воно так є, треба вважати, щоб у таких обставинах була захована самостійність конґресу як речника народу, та щоб ця державна установа була в загальному пошанівку. На те цілком слушно звертає увагу конґресмен Джері Вурґіс (Америкен Меркюрі, за червень), вказуючи, що переворти в Італії та Німеччині зачались саме від безустанних атаків на парляменти і з недовіря до їх розуму. Вислідом цього був цілковитий упадок авторитету парляменту, який уторував дорогу диктатурам, а з ними і тим нещастям і агресіям, що стали безпосередніми причинами вибуху нової світової війни.

І ще одно: так буває в нашому державному життю, що маємо часто президентів, що являються людьми поступовішими від конґресу. Теж і на те звертає увагу конґресмен Вурґіс. Але додає, що таки назагал конґрес складається з людей сумлінних, що вміють часто пожертвувати собою і своєю політичною карієрою та постояти за свої переконання. Тому, коли і беремося побораювати консерватизм конґресу, то треба це так робити, щоб не нарушувати поваги цеї установи. Бо якіб не були недомагання конґресу, вони менше шкідливі, каже конґресмен Вурґіс, ніж накопичення великої сили у руках виконної влади. Очевидно, за винятком воєнних часів, як це є тепер, коли виконній владі треба дати більшу силу. Та тільки на воєнний час!

Микола Чубатий.

ЗАГОВОРИЛИ ДО НАС ПИСЬМЕННИКИ ОБСМАЛЕНОЇ УКРАЇНИ

II.

Академик Микола Гришко кличе західних українців під високу царську руку.

Петро Панч та Микола Бажан це писателі старшої українсько-большевицької доби, що виринули в перших роках большевицької революції в Україні; акад. Микола Гришко менше відомий в першім десятиліттю червоного панування в Україні, що ще не було таким важким як стало ним пізніше. Виринув він на поверхню доперва по році 1930, себто в часах повного розгрому української культури в Україні: Він не тільки що виринув в тім часі руїни українського національного життя під большевиками, але ще й зробив скору карієру. Став членом територіяльної академії наук України, зложеної, як відомо, на половину з неукраїнців. Видно, що добре заслужився червоній владі!

Ніде правди діти, але слова заклику акад. Гришка — „Український нарід мусить бути обєднаний" — таки зі слів усіх трьох найкращі. Колиб у нім не кілька зазулених яєць кремлівського походження, знесених та майстерно всаджених між квітисту статтю акад. Гришка, можнаб сказати, що статтю написав український націоналіст. Це все говорить, що стаття акад. Гришка це твір добре передуманої політичної пропаганди для обдурення американських українців, неознайомлених добре з европейськими відносинами. Стаття надіслана спеціяльно до Америки і, як виходить, не була навіть оголошена в ніякім радянськім часописі, ані не призначена навіть для західних українців. Серед східних українців вона моглаб робити небезпечну та шкідливу націоналістичну пропаганду, серед західних булаб глумом з теперішньої советської дійсности.

Щож говорить акад. Гришко у своїй статті? Згадавши, що ліквідація націстичного володіння над Західною Україною добігає до кінця, каже, що час тепер заговорити про західні кордони України. „Як **громадянин української републики** і син українського народу та як нащадок запорізьких козаків" — пише акад. Гришко — „я уважаю за свій обовязок забрати слово в справі західних кордонів моєї улюбленої української держави, **яка є добровільним членом** великого Союзу Радянських Соціялістичних Републик". До цього кроку заставляє автора бажання усього українського народу жити в одній український **радянській** державі. Згадує про істнування української держави на всіх етнічних українських землях від 1000 літ, бороненої потом і кровю українських людей.

„Кромі західних областей України — бувшої Волині, Галичини і Буковини, які належать тепер до Радянської України **в наслідок вільного і одностайного населення тих українських областей** — такі старинні українські землі як Холмщина, Грубешівщина, Томашівщина, Ярославщина і Замостє повинні також належати до українс[illegible]держави" — пише акад. Гришко. Дальше заявляє, що ці землі повинні належати на підставі права **самоозначення народів в своїх етнічних границях.** Опрокидує він, зовсім слушно, історичні права Польщі до тих земель як нестійкі, згадує про часи Володимира та Данила на тих землях та про етнічні межі українського народу за Хмельницького аж до Висли (навіть не Висли як звичайно стоїть в комуністичнім нюйорськім органі!).

Як правдивий націоналіст акад. Гришко вдаряє в сентимент та кладе вагу на традицію. Говорить про тисячлітню боротьбу українського народу в обороні европейської цивілізації, про заложення українським монархом Данилом Львова та Холму. „**Українські та російські території**", пише він дальше; „особливо старинні міста Львів та Холм, заложені нашим славним українським князем Данилом Галицьким, гріб якого **знаходиться в Холмі в церкві, яку він сам збудував, були барієрами в боротьбі проти азійських агресорів**". Кінчить слушною заввагою, що справедлива розвязка українського питання принесе тривалий мир в світі.

Колиб не свідоме закривання теперішньої ролі України в границях советської Росії, колиб не фальшування волі західних українців та не іронічне шаржування правом самоозначення народів, грубо нарушеним саме Росією у відношенні до України, а вкінці колиб не це зазулене яєчко, що Львів та Холм це теж російські землі, ціла стаття робилаб враження сильно націоналістичної статті. Та наділі є вона з політичним документом, зручно зладженим советською дипльоматією.

Про що йде акад. Гришкови?

Про що йде акад. Гришкови, це важне питання. Йому про ніщо не йде, бо він є тільки знаряддям тов. Молотова, щоб шахувати поляків та зробити їх більше примиримими на советські домагання. Дивне, що акад. Гришко ні одним словом не згадує про дійсно чисто українську Карпатську Україну, яку Совети подарували чехам, хоч говорить про право самоозначення в етнічних границях, а натомісць згадує про Замостє та Холм, до якого українці мають на сто відсотків саме історичні права. Одначе ці простори, нажаль, завдяки помочи Росії нині спольщені та мають польську більшість. Ми вже не маємо навіть претенсії до акад. Гришка, щоб впімнувся за східний пояс України та за Кубанщину, що прилучені до Росії. Ми знаємо, що йому цього не вільно говорити. Він говорить це, що йому кажуть говорити, щоб страшити польський уряд в Лондоні.

Що стаття акад. Гришка має тільки цілі тактичного маневру в переговорах з поляками, цеж кожному ясне і очевидне. В останнім часі преса донесла про можливість збоку Советів віддати полякам не тільки Холм та Замостя, але навіть половину чисто української Галичини разом зі Львовом, колиб вони тільки погодилися трохи змінити фарбу лондонського польського уряду на більше совєтофільську.

Українські письменники та українська політика.

Письменники-поети, чи вони прозаїки чи мистці, це люди, що пишуть гарні річи та мило їх читати, одначе вони забагато пливають у фантазії, рідко стають на реальний ґрунт; тому при зустрічі з твердою дійсністю роблять зовсім не такі гарні річи та часто шкодять рідному народови. Так є не тільки у нас, але й в чужинців. Падеревскі, великий музика, поміг своїми зносинами з впливовими американцями відбудувати Польщу, але ставши премієром Польщі показався непорадною дитиною.

Наш Володимир Винниченко став також високо, як довго був далеко від політики; колиж завзявся ощасливити Україну своїм премієрством, приніс їй необчислимі шкоди та має поважну пайку заслуги в тім, що Україна нині в ярмі. Слабість українців до своїх майстрів пера знаменито розуміють большевики і це використовують для панування над Україною. Павло Тичина, Петро Панч, Микола Бажан та акад. Микола Гришко, це все українські поети чи писателі, творці пера, що літаючи в облаках фантазії найкраще надаються до того, щоб стати знаряддям Росії для успішнішого поневолювання України.

Ці українські імена хапають кожного українця за серце, але їх політичні кроки, їх промови та статті, це зручно передумані потягнення російської дипльоматії, яка використовує ці імена для панування над українським народом. Самі вони советською дійсністю застрашені для святого спокою не всилі опиратися злу.

Советська пропаганда серед українців і советська дійсність.

Така є советська пропаганда при помочі прапорових імен української літератури, а советська дійсність є цілком інакша. По азійських просторах томляться тисячі західних українців в концентраційних таборах. **Чи не моглиб то Ви, Земляче, що є віцепреміером** [illegible] **зорі, та рідні води, між мир хрещений на рідну землю? Виж заступник голови Ради Народних Комісарів України!** А десь на засланнях догаряють на шкорбут ще й нині по північних ледових просторах чи по азійських пущах українські вчені, злеґрадовані та вигнані з академії, корифеї української культури. Чи не моглиб так Ви, Комісарю Народної Освіти України, Павле Тичино, привернути їх на вільну від націстичного ярма Україну до спільної праці над її відбудовою?

Крізь невтральну країну і від невтральних людей, зі Стокгольму, доходять відомости про нове пекло, що його стосує советська влада у відношенню до українського населення, що лишилося на місці та мусіло з конечности жити під націстами. Ця „рідна українська влада", стосує до братів такий новий терор, що сотні української радянської інтелігенції потягнули з України в світ за очі. А як доносять невтральні джерела, суспільно всі ці люди це люди крайних лівих поглядів. Це не буржуї, поміщики, ні навіть не куркули. це тільки українці, діти рідної української, на жаль не своєї, землі.

(Кінець).

АЛІЯНТИ ДАЛІ ПОСУВАЮТЬСЯ В БУРМІ.

КЕНДІ (Сейлон). — Американські й китайські джунґлеві війська відбили японські напади в околиці Міткіни, при помочі машин до викидання горіючої нафти й заняли сильно ворогом боронений гірський ланцюх на північний захід від міста.

Рівночасно доносять зо самого Китаю, що японська офензива на Шанґшу, що вже триває четвертий день, не дала ще ворогови бажаних ним результатів. Китайці ставлять посиленим японським військам завзятий опір.

ОЛЕКСА РЕМЕЗ

ЧАЙКА

(Оповідання)

3)

Ніщо не давало нам відповіди на це питання. Ми ще раз вилізли на стіл і заглянули до сусіда. Уважно оглядали все, що моглоб нам дати хоч найменший натяк на питання, що нас мучило, — все було даремно. Нарешті Дрозд, вилізши на стіл раз третій і простоявши на тім дослідні́м посту що найменше з пів години, злазячи зі стола, промовив майже певним голосом:

— Там мешкає женщина.

— ?

— Хіба ти не зауважив який там порядок у кімнаті, яка чиста постіль... крім того я ще де що зауважив.

— Що ти зауважив? — мені аж уха настовбурчилися від цікавости.

— В килимі над ліжком встромлено кілька шпильок від жіночого капелюха — відповів Дрозд з повагою і певністю слідчого судді.

Арґумент був досить переконуючий, аби я не міг не згодитися з думкою Дрозда. Я виліз на стіл, аби провірити правдоподібність його дослідів; так є: в килимі над ліжком стерчало три довжезні шпильки від жіночого капелюха; не було жадного сумніву — там мешкала женщина.

Але що за женщина? Панна чи мужатка, гарна чи негарна, і взагалі, що за одна? — отсі питання зацікавили нас незвичайно, і ми розвели на цю тему широку дебату.

Дрозд, який мушу сказати, завжди був дуже льоґічний в своїх виводах, хотів мене переконати, що наша сусідка — панна, що вона є дуже гарна і що вона або учителька або студентка. Я був думки противної і конче хотів переконати Дрозда, що наша сусідка — мужатка, що вона цілком не гарна і не є ні учителькою ні студенткою, а просто от так собі. Я почував, що мої твердження не мають під собою жадної переконуючої підстави, і навіть прихилявся в душі до Дроздових гадок, але отверто з ним згодитися не хотів, — бо ніби з якої рації? Чим він мені докаже?

Ми скурили майже цілу пачку тютюну, проте не встигли переконати один одного; кожний зістався при своїх здогадах. Тим часом зайшло сонце і сутінок зимового вечера заповнив поволі кімнату. Раптом ми вчули, як в сусідній кімнаті рипнули двері й почулися дрібні кроки. Немов здмухнені вітром, зірвалися ми обидва з ліжок і опинилися на столі, біля дверей. Очі наші пірнули в щілинку. В кімнаті було напів темно; видно було якусь постать, що вешталася по хаті, але не можна було розібрати, що то за постать. Аж ось чиркнув сірник в руках тієї постаті, і ми побачили женщину. Вона засвітила лямпу і перенесла її з нічного столика кудись ліворуч, певно на стіл, і почала розглядатись. Скинула короткий жакет і почала відшпилювати капелюх. Це була молода дівчина (в ту хвилю ми вже обидва були свято переконані, що вона — дівчина; відтак це потвердилося) низького росту, білява, з цілою шапкою кучерявого волосся на маленькій головці. Вона жваво вешталася по кімнаті, вибігала до другої кімнати і знову вешталася, нарешті зникла десь при лівій стіні, якої з нашого обсерваційного посту не було видко. Гуркнула там кілька разів стільцем і більше вже її не було видко. Ми причаїлися над щілиною й, напружуючи очі аж до болю, старалися зазирнути в той бік, де вона зникла, але всі наші старання були даремні: щілина була занадто вузька й не позволяла бачити далі протилеглої стіни, дверей і трохи трохи просторіни серед хати. Ми попритискали до щілини уха, ловлючи найменший шелест, але не було нічого чути. Ми позлазили тихенько зі стола.

— Бачив? — спитав мене пошепки Дрозд.

— Бачив... — відповів я, так само тихо.

— Чудова... така маленька... очі величезні...

— Сині... а кучері!...

— Вона певно щось пише...

— Або читає...

І виповівши друг другови свої враження, ми знов подрапалися на стіл.

Того вечера ми не світили свічки, не ходили вечеряти і тільки те й робили, що вилазили на стіл, зазирали крізь щілину, злазили, перешіптувалися на ухо і знов вилазили на стіл. А робили те все так тихо, що нашій сусідці не могло і в голову прийти, що в сусідній кімнаті хтось є, та ще й підглядає її. Серед того заняття Дрозда раптом напав кашель, але він не випустив з горла ані пів звуку, встромив голову в подушку і таки переміг кашель, задушив у собі. Так десь за дві години незнайома вийшла до сусідньої кімнати — то, як ми відтак довідалися, була кухонька — і перебувши там з пів години, вернулася до кімнати і почала стелити постіль, видко готуючися до сну. Цікавість наша зростала з силою невпинною. Ми притиснулися до щілини так тісно, немов би хотіли протиснутися крізь нью до тієї кімнати. Я стояв по серед стола. Дрозд ближче до краю і держався рукою за мій стан. Сусідка, постеливши постіль, сіла на ліжку і почала розшнуровувати черевики. Ми повитягали шиї, як гусаки... Раптом якось нехотячи я поворушився і штохнув Дрозда ліктем в бік, і тоді сталося щось страшне: Дрозд, що був занадто схилений вперед, стратив рівновагу і полетів зі стола на землю, потягаючи разом зі собою і мене. Ми гримнулися лобами об двері, відтак гепнули на підлогу, тручаючи ногами стіл. Ціла кімната заповнилася гуркотом і гримотом, немов валилася на землю стеля. Наша сусідка скрикнула налякано, зашамотала по хаті, відтак все стихло.

—Худобино! — сичав Дрозд, тручи потовчене коліно.

(Кінець буде).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Вшанування 50-літного ювилею Українського Народного Союзу.

Батьку Союзе! В першій мірі привіт і належну пошану шле Тобі наша громада враз із твоїми членами в рік Твого Золотого Ювилею за твою щиру муравлину і непохитну працю серед українців в Америці. Згромадив Ти нас; отворив нам очі, даючи нам до пізнання, хто ми, чиї сини і дочки, ким і як закуті, і до якої ідеї маємо стреміти; просвішаєш нас; проводиш нас до кращої долі, помагаєш і утираєш нам сльози в нашім нещастю; а теж вказуєш нам дорогу, як помогти в здобуттю волі нашим братам і сестрам [illegible] за морем в Україні.

50 літ невтомної праці, а вислід якої виказує: 42,000 членів, $7,500.000 маєтку; вближ $7,000,000 виплаченої запомоги; найбільший український часопис „Свобода"; многі українські видавництва в українській і англійській мові; велика грошева поміч українським студентам в укінченню їх студій; поміч старому краєви; а нарешті поширення українського імени поміж американцями.

Тому не диво, що наша громада враз із іншими спішить в цей рік віддати Тобі батьку Союзе належну пошану і заслугу. Тож, неділя, день 30-го квітня, хай буде записана як свято в Твою честь.

На той день створений Союзовий комітет проголосив Твоє свято з обширною програмою.

В склад комітету входили найкращі працівники-союзовці, а це: Д. Шмагала, головний радний У. Н. С., як почесний дорадник; Н. Задерецький, предсідник; Ю. Гірняк і п-ні К. Габрівська, заступники предсідника; п-ні С. Палівода і Ю. Кисіль, секретарі; і Ф. Ольховий, касієр.

Комітет цей влаштував бенкет, постарався, щоб союзові члени вільні від праці явилися це свято звеличати, як рівнож запросили значних американців, як: Congressman MICHAEL A. FEIGHAM, Congresswoman FRANCES BOLTON, Congressman - at - large GEORGE N. BENDER, Chief Justice Court of Ohio CARL V. WAYDANDT, Judje of Common Pleas Court CHARLES J. McNAMEE, Judge PETRASH, Associate Judge JERRY A. FREY, County Commissioner JOHN F. CURRY, Prosecuting Attorney FRANK CULLITAN, Clerk of Courts LEONARD FUERST, Councilman PAUL BETLEY.

Мейор міста обіздив стейт Огайо в справі своєї камнанії на становище губернатора, то особистою телеграмою передав своє заступництво українському адвокатови Іванови Білінському.

Свято почалося зрана, коли то священики в обох церквах віправили панахиду по померших членах У. Н. С. Отець Ґресько, парох укр. гр. кат. церкви св. Петра й Павла, згадав і про перших піонірів, зійшовших з цього світа, які поставили, угольний камінь під так велитенську українську твердиню, якою є У. Н. С. В такому самому дусі висловився рівнож о. Білонь в укр. автокефальній церкві св. Володимира Великого.

По панахидах в обох церквах спішили члени до Українського Дому на властиве свято, заповнюючи горішну і долішну салю по береги. Точно в годині 1:30 пополудні предсідник комітету, Н. Задерецький, отворив свято-бенкет, витаючи членів і гостей, своїх і чужих, та покликує о. Ґреська поблагословити їжу і відмовити молитву. По молитві, в вступному слові до зібраних, о. парох порівнав українське життя тут в Америці із тим у старому краю, натякаючи, що українське священство брало все і бере живу участь в народному життю, а прикладом того хай служить вже сам ювилят, якому почин дав рівнож священик — о. Грушка. Передаючи привіт від своєї громади, о. Ґресько пожелав дальшого і більшого розвою У. Н. С. і досягнення того найбільш ожиданого часу, коли то наш нарід обєднаний і добре зорганізований буде святкувати рівнож і свято здобуття волі нашій неньці Україні.

Почався бенкет. Люди позасідали поза столами, споживаючи страву, яку заносили до столів українки, членкиці і нечленкиці У. Н. С., а які то страви приладили жінки-членкиці під вдалим проводом пані Бандури, яка уважається майстеркою в подібних оказіях.

На почесному місци, по самій середині, засів п. Микола Мурашко, головний предсідник У. Н. Союзу і головний бесідник. Побіч нього панна Евгенія Зепко, головна радна У. Н. С., українські священики обидвох церков, присутні гості-американці та інші визначніші присутні: урядники відділові, українські бизнесмени, як гр. Василь Волянський, українські погребники п. Колодій і п. Головчак, а дальше п. Тарнава зо женою, пані Періг-Розумілo з Йонгставну, бувша головна радна У. Н. С., і багато інших, мені по імени не знаних, не дивились за почесним місцем на переді, але по деморкатичному порозміщувалися поміж гостей, шуткуючи то цим то тим; держали гейби знамените товариство — як рівні з рівними. Найвизначнішим гостем-українцем був Володимир Шегда, майор американської армі. Згадуючи за нього приходиться побажати: Дай Боже більше таких як він!

Споза місцевих гостей годиться згадати за: паню Бучак, предсідницю „Жіночої Ліги", і пана Олексу Зепко з Акрон, Огайо, який є „чемпіоном" У. Н. С., бо в його родині є аж 19 членів нашої організації. Честь і слава цій родині, з котрої рівнож походить і теперішна головна радна.

Щоб не було монотонности підчас бенкету, а вдруге, щоб не збавляти часу почато програму. Почали її Сестри Василіянки, висилаючи на сцену діточий хор в числі 35 дітей, який то хор відспівав американський гимн, Многая літа для У. Н. С., Гей ми маленькі школярі, Піду на Україну, Романочку і Великодну гаївку. Пісні попереплітали декламації дітей і так: „Бажання для У. Н. С." — деклямувала дівчинка Е. Войціцка; „Молитва до Матери Божої за Україну" — деклямувала Е. Гартман; і „Я дитина" — К. Жук. На кінець цей діточий хор представив „пантоміну" при співі „Америка — Тобі земле моя" в анґлійській і українській мові. На закінчення ці самі діти вивели великодну гаївку. Співи, декламації і пантоміна, як рівнож і гаївка віддані були так чудово, що мимоходом здавалося, що зібрані чули в краю вихованих дітей, а не тут в Америці. Вимова українських слів досконала, а вже з природи ангельський голос діточий говорить за чар і красу співаних пісень. А заслуга в тому — тих Сестер. Віддали себе на тиху услугу серед нашого народу і защіплюють все що гарне-українське в молоді українські діти, тут роджені. Хоч світом забуті, а часом і забуті людьми, вони гей би ті пчоли, що зносять солодкий мід до улия, вносять все, що нам солодке і дороге; в ті невинні діточі серця. Закінчила діточу програму молоденечка Стефанія Кравців деклямуючи „І знову встане". Убрана в український стрій деклямувала цей вірш в правдивому дусі поета.

Та до найбільшого одушевлення доходять бенкетуючі гості, коли то під звук українського танку вбігає на сцену чвірка танцюристів — Пелагія Бзова, Микола Бойко, Олена Будованець і Василь Когут. В українських чудових строях, прегарні молоді дівчата і хлопці, гнучкі і стрункі, відтанцювали Гречаники, Подільський козачок і Запорозький герць. Вихром понеслися вони по сцені. Михтять дівочі ленти і цвіти, а хлопців шаравари мов літають у повітрю, а серед вільної сцени це здається немов вітер колише збіжжам у полю, з якого видно цвіти — розкішний мак, блават і кукіль; так і з такою гнучкостю, то в один, то в другий бік, вигиналися танцюристи в танку. А в Запорозькому герцю здавалося, що це два козарлюги гарцюють, вививаючи шаблями, то в присюди, кроком вперед, то знову вбік, неначе справжний двобій. А легко, справно і з таким життям! А танцювали під вихровий звук українського танку, який виходив з акордіону під вмілих рук Марії Суп[illegible]цької, яка грає на ньому як справжня артистка.

По танку, немов би на закуску для присутних наступили соля-співи. Панна Мураль співає „Реве та стогне Дніпр широкий" в англійській мові при акомпаніяменті панни Купцевич. Чарівний, милозвучний голос співачки утишив цілу салю. Здається, ніч на Україні. Всюди тихо, ані шелесту вітру. Удар клявішів піянових гармонізується з голосом співачки, так, що немов дійсно чути рев і стогін нашого Дніпра і не мов бачиться місяць, що виходить споза хмар і немов той човен, то виринає то потапає в хвилях Дніпра. Американські гості, що розуміють музику, були очаровані красою української пісні В нагороду за оплески шановна співачка відспівала американську композицію "WIND OF THE SOUTH".

Друга співачка Маруся Бойко, побуджає присутних до веселого настрою співаючи „На вулиці", „В гаю зеленім", „Ой у полі жито" і на додаток „Ой пішлаб я на музику". Вона знана цілій громаді. Як нема її, то здається, що там і життя бракує. Тип правдивої українки! Гарна вдача, милий голос й її добродушність поривають публику.

На цьому закінчилась перша часть програми свята У. Н. Союзу.

Друга частина обнимала самі промови і привіти.

Український адвокат, Іван Білінський, промовляє в імени мейора міста ,желаючи Ювилятови здійснення начеркнених ідей, підкресляючи рівночасно признання і заслугу при згрупованню українців міста Клівленд в громаду, яка причинилася в многім до цього, що це місто є одним з першорядних в Злучених Державах.

Гром. Шмагала, головний радний У. Н. С., витає головного гостя свята, Миколу Мурашка, з якого обличчя бється рішучість, як пристало на керівника найбільшої української фінансової інституції. Понеслася буря оплесків як привіт і признання цілому Головному Урядови за вмілий і чесний провід, за працю й її висліди. Головний предсідник привитав зібраних в імени У. Н. С. В своїй промові линув думкою в ті часи, коли український селянин і робітник прибував сюди за ліпшою долею, 50 літ тому. І як 50 літ тому, на поклик о. Грушки, зійшлося 17 людей в містечку Шамокін кладучи угольний камінь під теперішню велику інституцію. Зі сумою $201.00 заложили підвалини під У. Н. С., який при витривалій, непохитній праці тих і наступаючих піонірів зріс у міліонову інституцію з тисячами членів. Признання дав шановний бесідник українському жіноцтву У. Н. С., кажучи, що українська жінка як примірна господиня своєї родини, дбала в першій мірі, щоб хоч з малих заробітків свого мужа вкладки до Союзу все були на час заплачені. Ось така рішучість, з вірою в перемогу, довели нашу організацію до так значної сили. І тепер в 50-літний ювилей, казав п. Мурашко, У. Н. Союз не хоче похвали, а лише більше членів, а спеціяльно молоді, якій ми віддали би цю організацію до дальшого і ліпшого провадженняц.

По тім виголосила промову в англійській мові панна Е. Зепко, головна радна У. Н. С., звертаючись до молоді. Так влучно був приготовлений реферат, що американці-гості зложили їй ґратуляції, бажаючи бачити її промову поміщеною в американських часописах. З тої причини змісту не подається, бо в короткому часі буде поміщений той реферат в американських видавництвах, як рівнож і в „Юкрейніен Віклі".

Промовляли і присутні американські гості. Їх промови підчеркнули збагачення американської культури українською культурою. В промовах своїх виразно зясували жертви українців для Америки під теперішню хвилю, коли віддають своїх синів, гріш і працю для перемоги над всесвітним ворогом. Цеї жертви, говорили американські гості, Америка ніколи не забуде.

Як гордими ми почували себе, слухаючи як гарно вони висказувалися про українців, українську культуру, та про українські змагання. Конґресман MICHAEL A. FEIGHAM у своїй промові сказав: „Ви українці не чванитеся своїми ділами, але історія їх записала і дальше запише. Світ пригадує собі рік 1683, коли то бісурменська навала залляла Европу, дійшовши аж під Відень. Коли вже здавалось, що невіри візьмуть перевагу над християнським світом, то хтож як не 40,000 українського хороброго, завзятого козацтва переважив перемогу на сторону християнства? А в теперішну хвилю українське імя знову історія мусить записати для будучого покоління!"

От так то говорять про нас тепер визначні чужинці завдяки украніським видавництвам в англійській мові, які поширили імя України поміжи чужинцями.

З присутних українців говорили: пані Періг, добродій Зейко, головний орґанізатор Білецький, пані Бучак, яких промови ограничилися головно до вислову бажань з нагоди ювилею У. Н. С.

Свято закінчив о. Білонь молитвою і кінцевим словом, в якому побажав дальших успіхів Ювилятови, прирікаючи і собі взятись до приєднання нових членів як ювилейний дар.

По бенкеті відбулася спільна забава з танцями при добірній музиці аж до пізної ночі.

От так то ми відсвяткували Твій Ювилей, Батьку Союзе! Велично й пишно розійшлися ми, скуті одною думкою: стати до нової праці і в цей рік Твоєї величности приєднати нові ряди нових членів як дар ювилейний в нагороду за Твою працю.

А теперішні урядники і працівники Союзові, що йдуть тим шляхом пробитим першими піонірами нашої організації, Ви немов новітні каменярі пробиваєте дальший шлях до дальшого поступу вперед. Серед вашої мозольної праці ви станули гейби перед ґранітною скалою, яка здержує і загороджує доступ для нового покоління. Ґранітна та скала — це байдужність і закаменіле серце тих українців, що ще до сего часу не пізнали сили в організації. І приходиться нам розбить ту камяну скалу! Тож підніміть головні урядники свої молоти і лупайте ту загорожу, стеліть новий шлях, а ми, тисячі за вами, промостимо ту дорогу для тих нових членів. Жадна невигода, ні труд ні холод і голод не спинять нас від цього дальшого завдання. Стануть нові ряди, нове покоління, і значіння і сила організаційна Твоя Батьку Союзе збільшиться і скріпшає. А як прийде час святкувати Твій діяментовий Ювилей Батьку, то прийдеться його святкувати не лише в Америці, Канаді, але рівнож віддасть Тобі честь і Вільна Україна!

Лука В. Стахурський,
член 364 від. У. Н. С.

ЛИШЕ 3% РАНЕНИХ ВМИРАЄ

ШІКАГО. — На 100 ранених вояків у битвах вмирає лише 3, а 97 з них виліковуються і остаються вживих. Виказ**и** смертей при армії доводять, що річно вмирає лише 6 вояків на 10,000. Такі цифри виявили на прилюднім воєннім вічу з нагоди конвенції Американського Медичного Товариства. Іменем армії говорив ґенерал майор Т. Кірк, головний лікар армії Злучених Держав.

ПІТСБУРҐ, ПА.!

ТОВАРИСТВО РОГАТИНЩИНА, ВІД. 396 У. Н. СОЮЗУ

подає до відома всім своїм членам, що

ПІВРІЧНІ ЗБОРИ

відбудуться

В НЕДІЛЮ, 18. ЧЕРВНЯ, В ГОД. 5-тій ПОПОЛУДНІ,
В ДОМІ ТЕОДОРА ЦЮЛЮПИ, 2328 — 2nd AVE., PITTSBURGH, PA.

Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо, що багато членів ще не позабирали книжечок на **пікнік,** котрий відбудеться **West View Park на June 25,** що за старанням Пітсбурських відділів устроюється **в 50-літний Ювилей У. Н. Союзу.** За померших членів буде **Панахида дня 25. червня в українській правосл. церкві на 18. ул. С. С.,** котру відправить **Всч. о. Королишин.** Таксамо напоминається, що тікети на всі amusements можна набути в Товаристві, в касієра Т. Цюлюпи і секретаря А. Слободяна.

Уряд Товариства.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Сестр. Н. З. П. Д. Марії, від. 112, подає до відома, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. червня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній на Колидж. Просимо всіх членкинь прийти на ці збори і заплатити свої вкладки. — За уряд: Марія Ліска, предс.; Параня Різун, кас.; Катерина Габрівська, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Відділ 123 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. червня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі на Норт Мейн ул. Просимо членів бути на цих зборах, бо урядники відділу дадуть звіт з свого урядування за 5 місяців. Буде також справа 50-літнього ювилею У. Н. Союзу. За уряд: М. Стадницький, предс.; В. Федан, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 1. пополудні, в парохіяльній салі, 74 Герирс Еве. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. Також даємо до відома членів, що піврічні збори відбудуться 9. липня з важної причини. Повідомляємо членів наперед, що на піврічних зборах будуть поправлені і ухвалені нові точки товариського статуту. — І. Кокольський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів зійтись на означений час. Довгуючі члени мають заплатити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Просимо вступати в члени У. Н. Союзу. Приходіть на збори або до секретаря. Старших членів приймаємо на суми від $500 до $3,000, дітей від $500 до $1,000. — І. Савчак, предс.; А. Скопинець, кас.; І. Маркович, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. — Піврічні збори відділу 73 відбудуться в суботу, 17. червня, в год. 7. ввечір. Обовязком прийлімні місцевих членів є прийти на збори. Довгуючі повинні вирівнати довги і старатись платити на час, бо інакше спричинюють більше роботи для секретаря. — Уряд.

ОЛИФАНТ, ПА. — Збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 18. червня, в годині 12. вполудне. Просимо всіх членів конечно прийти, бо маємо дуже важну справу, а це справа участи в 50-літнім ювилею У. Н. Союзу, який уладжують всі відділи Лакавана кавнті. Уряд.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету жертвували: Марія Буцяк переслала жертву $10 від відділу 45 Союзу Українок з Менчестер, Н. Г.; Анастазія Біловус з Дітройт, Міш., $5 як постійну місячну жертву; Окружна Рада Союзу Українок з Ню Йорку, Н. Й., $5; Олена Сеґін з Нюарку, Н. Дж., $5.

Віктор Доманицький.

ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ НАУКИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ В КІНЦІ XVIII. ТА ПОЧАТКУ XIX. СТОЛІТЬ

14)

В кінці XIX. століття (1893) відчинено сільсько-господарські факультети Київськгоо та Ризького (Латвія) Політехнічних Інститутів. Сільсько-господарський Факультет Київського Інституту послужив потім в пореволюційну добу основою пізнішої Всеукраїнської Сільсько-Господарської Академії в Києві.

Особливою властивістю східньо-европейських с.-г. високих шкіл є надзвичайно буйний розквіт на них ґрунтознавства (Костичев, Докучаєв, Глінка, Сібірцев, Гедройц) та фізичної школи аґрономії (Костичев, Клінген, Богдан, Віллямс, Дояренко).

Вихованці Петровської Академії, Ново-Олександрівського створили в кінці XIX. і на початку XX. віку цілу епоху в розвитку сільського господарства на Сході Европи. Вони були першими статистиками (В. Григорьев, Г. Баскин, П. Неволин і інші), першими земськими аґрономами (В. Владимирській, М. Шатерников, М. Вонзблейн, К. Мацієвич й ін.); їм же припало на долю і створення досвідних та селекційно-насівових установ (Черепахін, Третьяков, Юр. Соколовський, Віннер, Рождественський, В. Ротмістров Олександер та Олекса Філіповські, Я. Жуков, В. Таланов, О. Стебут й інші).

В XX. віці відбулося кілька аґрономічних зїздів, зросло число середніх та нижчих с.-г. шкіл, число земських аґрономів, число с.-г. досвідних установ, число с.-г. журналів та ґазет. Східно европейська аґрономія розрослася в величезну і складну систему установ, орґанізацій і заходів, з якою може конкурувати лише аґрономія американська. — Розрослася на великі розміри і аґрономія українська.

Це разом узяте є в значній мірі овочем тих непомітних квіточок, що розпустилися десь в другій половині XVIII. століття в старому осередку українсько-візантійської культури — в Києво-Могилянській Академії — в осередкові, що протягом двох століть (1615—1817) ширив культуру та цивілізацію на просторі від Венеціянської республики і Мармарощини на Заході геть аж по Тобольськ і Іркутськ в Сибірі на Сході, від Білого моря на Півночі до Чорного, Каспійського та Адріятицького на Півдні, — в осередкові, що за цю бурхливу добу історії випустив біля 20,000 вчених людей, письменників, артистів-малярів, педаґоґів, адміністраторів, лікарів, аґрономів і т. п.

Чиж не варто і нам, аґрономам, споминути з вдячністю і з гордістю це вогнище української культури та цивілізації, а разом з тим і всіх тих, хто його будував та охороняв від постійної небезпеки з боку військових і політичних чинників сусідніх народів?

Києво-Могилянська Академія повстала в наслідок злиття і наступної реорганізації двох шкіл: 1) Києво-Братської словянсько-візантійської школи, що була відчинена 15 (28) жовтня 1615 р. і 2) гімназії Петра Могили, що її відчинив цей останній в Троїцькому монастирі у Києві в осени р. 1631. Злиття наступило 30. грудня 1631 (себто 12. січня 1632 р. нов. ст.) і оформлено його трьома актами: 1) Договором між П. Могилою і Києво-Богоявленським Братством 30-го грудня 1631 р.; 2) Грамотою Митрополита Київського Ісаії Копінського, що підтверджував цю згоду, в дня 5. січня 1632 р. і 3) Листом Гетьмана Івана Петрижицького в імені своєму і усього Війська Запорізького з підтвердженням наступившої згоди і побажаннями відносно постановки навчання в зреформованій школі. Лише після цього злиття і повної реорганізації школи почали на неї дивитися і професори і учні, як і ціле українське суспільство, як на високу школу — „Академію", хоча офіційно права високої школи її були уділені лише 1694.

(Кінець).

ТАРЗАН, ч. 989. Подвійна небе зпека.

З блискавичною скорістю Д'Арнот кинув шолом вбитого ворога.

Його цільний мет врятував Тарзанови життя.

Як Тарзан падав, він не побачив, як один ранений націст...

...кидав на нього гранату.